

Vastaus kuntalaisaloitteeseen koskien yli 75-vuotiaiden tonttiliittymien aurausta

tekltk 19.09.2024 § 61

573/00.01.03.02/2024

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä	vs. teknisen toimen johtaja Ari Matteenen
Päätösehdotus	Tekninen lautakunta päättää 1. merkitä tiedoksi liitteenä olevan kuntalaisaloitteen ja valmistelussa kuvatut seikat sekä 2. todeta, ettei kuntalaisaloite valmistelutekstissä mainituin perustein aiheuta toimenpiteitä.
Toimivalta	Hallintosääntö 23.4 §
Valmistelija	projektipäällikkö Jenna Peurakorpi, p. 044 788 8634, työnjohtaja Jouko Rajajärvi, p. 044 797 5756 etunimi.sukunimi@heinola.fi
Valmistelu	Heinolan Omakotiyhdistys ry. on 6.6.2024 jättämässään kuntalaisaloitteessa esittänyt Heinolan kaupungin tekniselle lautakunnalle, että kaupunki ottaisi hoitaakseen yli 75-vuotiaiden omakotitalossa asuvien kuntalaisten tonttiliittymien aurausvallien poiston. Perusteena aloitteelle on, että ikäihmiset kokevat aurausvallien poiston tonttiliittymistään usein ylivoimaiseksi. Aloite on esityslistan liitteenä.

Taustaa

Kunnossapitolain (Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta 31.8.1978, 4 §) mukaan asemakaava-alueella sijaitsevan kadun kunnossa- ja puhtaanapito kuuluu kunnalle, mutta vastuu tontille johtavan kulkutien (tonttiliittymän) kunnossapidosta kuuluu tontinomistajalle. Toisaalta laki antaa kunnalle mahdollisuuden halutessaan ottaa hoitaakseen tontinomistajalle kuuluvia kunnossapitotehtäviä (8 §) ja halutessaan periä em. kunnossapitotehtävien kustannukset kyseisten tonttien omistajilta (14 b §).

Ikäänntyneiden pientaloasukkaiden tonttiliittymien aurausta on lähivuosina kokeiltu tai harkittu useissa muissakin kunnissa. Muiden kuntien selvitysten perusteella palvelun hinta on noin 100-150 € /tonttiliittymä/talvikausi riippuen aurauskertojen määrästä. Useimmissa kunnissa kokeilu on lakkautettu osana talouden tasapainotustoimia tai kokeiluun ei ole lähdetty talous-, resurssi- tai tasapuolisuussyistä.

Heinolassa asuu 3214 yli 75-vuotiasta (Tilastokeskus 2023), joka on noin 18 % koko kunnan asukasmäärästä. Väestötietojen mukaan Heinolan kaupungin asemakaava-alueella sijaitsee noin 420 pientaloa, joissa asuu ainoastaan yli 75-vuotiaita. Lisäksi haja-asutusalueella sijaitsee noin 120 pientaloa, joiden kaikki vakituiset asukkaat ovat yli 75-vuotiaita.

Tekninen toteutettavuus

Teknisesti tonttiliittymät käytäisiin avaamassa aurauksen jälkeen erillisellä kalustolla. Vaikka kaupungin auraukskalustossa on kääntyvät aurat, terän kääntäminen tonttiliittymän kohdalla ei yksin riitä poistamaan aurauksvallia liittymästä. Lisäksi etenkin talven edetessä auralla tulisi olla riittävästi vauhtia, jotta lumi saadaan aurattua penkan päälle, eikä se valu takaisin ajoradalle. Tästä syystä tonttiliittymissä hidastaminen heikentää aurauksen laatua, kaventaa ajorataa ja aiheuttaa lisätyötä erillisen penkkojen madalluksen tarpeena. Tonttiliittymissä hidastaminen ja liittymien puhdistus muun aurauksen ohessa hidastaisi myös katujen auraustyötä kokonaisuutena, eikä aurausta saataisi valmiiksi kunnossapitoluokituksen toimenpideaikojen puitteissa.

Lain mukaan kiinteistöjen lumet tulee säilöä kiinteistön alueelle, eikä niitä saa siirtää katualueelle. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että pihasta tulisi osoittaa paikka, mihin tonttiliittymästä poistettu lumi sijoitetaan. Tonttiliittymän avauksen jälkeen pihatien ja pihan sekä postilaatikon edustan lumityöt jäivät edelleen kiinteistön asukkaan hoidettavaksi. Lisäksi konetarkkuudella tehtävästä tonttiliittymän avauksesta saattaa edelleen jäädä asukkaalle viimeistelytyötä.

Kustannukset ja resurssit

Yhden tonttiliittymän puhdistamiseen kuluu aikaa taajama-alueella siirtymät huomioiden keskimäärin 5 minuuttia. 420 asemakaava-alueella sijaitsevan tonttiliittymän avaamiseen kuluisi aikaa noin 35 henkilötyötuntia per auraukserä. Auraukskertoja keskivertotalvessa on noin 20-30. Heinolan kaupunki hoitaa katujen ja omistamiensa kiinteistöjen talvikunnossapitoa normaalitalvena koko miehistöllään ja kalustollaan, joten tonttiliittymien avaamisesta varten tulisi vahvistaa sekä henkilöstö- että kalustoresurssia. Toinen vaihtoehto olisi ostaa työ ulkopuoliselta urakoitsijalta.

Laskettuna muiden kuntien keskimääräisellä kustannusarviolla 100-150 €/tonttiliittymä, Heinolassa tonttiliittymien auraustyön kokonaiskustannus olisi noin 42 – 63 000 € per talvikausi.

Tasapuolisuuskysymykset

Kaupungin kunnossapitovastuulla olevat kadut sijaitsevat asemakaava-alueella. Toisaalta asemakaava-alueella sijaitsee myös ELY-keskuksen kunnossapitovastuulle kuuluvia katuja. Kaupunki voi huolehtia vain omalle kunnossapitovastuulle kuuluvien katujen varsilla sijaitsevien tonttiliittymien avaamisesta. Tämä tarkoittaa, että

haja-asutusalueella sekä ELY-keskuksen kunnossapitoalueella sijaitsevien kiinteistöjen asukkaat (noin 130 taloutta eli noin 24 % yli 75-vuotiaiden talouksista) jäisivät palvelun ulkopuolelle. Lisäksi verovaroin katetusta aurauspalvelusta hyötyisivät vain pientaloissa asuvat yli 75-vuotiaat, taloyhtiöissä asuvat ikäihmiset maksaisivat aurauksesta edelleen yhtiövastikkeen muodossa.

Vaihtoehtoisia ratkaisuja

joita muissa kunnissa on harkittu tai otettu käyttöön, ovat esimerkiksi

- aurausseteli
- kaupungin kilpailuttama palvelu, jonka halukkaat voivat tilata
- kaupunki ostaa palvelun ulkopuoliselta urakoitsijalta kaikille (myös haja-asutusalueelle)
- kertaluonteiset kaikkien pientaloliittymien avaukset sohjon-/polanteenpoiston jälkeen omana työnä tai ostettuna urakkana, kustannus noin 5 €/liittymä/kerta

Tekninen toimialan nykyiset resurssit (henkilöstö, kalusto, määrärahat ym.) eivät mahdollista palvelun tuottamista omana työnä.

Esityslistan liitteenä on Tekniselle lautakunnalle lähetetty kuntalaisaloite.

Tiedoksianto

virallinen ote
sähköposti

aloitteen tekijät
hyvinvointijohtaja
hallinto- ja kehitysjohtaja